

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

HÖGLÄSER DU?

En kvalitativ studie av högläsningssvanor i hemmet

SUSANNE CSANADI & LINN NEJMAN

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation

Självständigt arbete – Svenska SVA013

Grundnivå, 15 hp

Handledare: Magnus Jansson

Examinator: Gustav Bockgård

Termin HT18 År 2018/19

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÅSTERÅS**

Akademien för utbildning
kultur och kommunikation

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE

Kurskod SVA013   15 hp

Termin HT18   År 2018/19

SAMMANFATTNING

Susanne Csanadi & Linn Nejman

Högläser du?

En kvalitativ studie om högläsning vanor i hemmet

Are you reading aloud?

Årtal 2018/19

Antal sidor: 39

Syftet med föreliggande studie är att fördjupa kunskapen om hur man som vårdnadshavare med barn i åldrarna 6–9 använder högläsning i hemmet. Vi har med hjälp av enkäter och intervjuer tagit del av högläsning vanor från 86 hem fördelade på åtta F–3-klasser. Svarefrekvensen blev 38 procent. Resultatet visar att högläsning förekommer i alla hem utom ett. Resultatet visar också att högläsningens användningsområden skiljer sig åt i hemmen. I en del hem sker det endast på skolans initiativ men i majoriteten av hemmen sker det på hemmets initiativ. Slutsatsen som kan dras efter genomförd studie är att högläsning förekommer i stor utsträckning av de som har deltagit i studien. Vårdnadshavares inställning till högläsning skiljer sig, där den är mer positiv om läsningen sker frivilligt. Sker högläsningen enbart på skolans initiativ märks inte samma positiva inställning hos vårdnadshavarna.

Nyckelord: Högläsning, läsvanor, vårdnadshavare, enkät, språkutveckling

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
1.1	Problemområde, syfte och forskningsfrågor	6
1.2	Begreppsdefinition	6
2	Bakgrund och tidigare forskning.....	7
2.1	Styrdokument.....	7
2.2	Forskningslitteratur	7
2.2.1	Läsningens betydelse	7
2.2.2	Läsande förebilder.....	8
2.2.3	Faktorer för högläsning.....	9
2.2.4	Skolans arbete med högläsning	10
3	Metod	11
3.1	Val av metod.....	11
3.2	Genomförande	12
3.2.1	Datainsamlingsmetod.....	12
3.2.2	Urval och svarsfrekvens	14
3.2.3	Databearbetning av enkätens fasta svarsalternativ.....	15
3.2.4	Databearbetning av enkätens öppna frågor	15
3.2.5	Databearbetning av intervjuer.....	17
3.3	Etiska överväganden.....	17
3.4	Reliabilitet och validitet.....	17
3.4.1	Reflexivitet	18
4	Resultat och analys	19
4.1	Empiri	19
4.1.1	Högläsningens förekomst i hemmet	19
4.1.2	Högläsningens olika användningsområden	21
4.1.3	Högläsningens betydelse för utveckling	23
4.2	Resultatsammanfattning.....	26

5	Diskussion	27
5.1	Resultatdiskussion.....	27
5.1.1	I vilken utsträckning sker högläsningen i hemmet hos elever i åtta F-3- klasser? 27	
5.1.2	Hur sker högläsning i hemmet hos elever i åtta F-3-klasser?.....	27
5.1.3	Vilken inställning har vårdnadshavare till elever i åtta F-3-klasser till högläsning?	29
5.1.4	Resultatets betydelse.....	30
5.2	Metoddiskussion	31
5.3	Framtida forskning	32
	Referenser	33
	Bilaga 1 - enkätfrågor.....	36
	Bilaga 2 – missivbrev	38
	Bilaga 3 - intervjufrågor	39

1 Inledning

Om du vill att ditt barn skall bli intelligent, läs för det. Om du vill att det skall bli ännu intelligentare, läs ännu mer för det. - Albert Einstein¹

Högläsning i hemmet är en viktig del i barnets språkutveckling och gynnar både läs- och skrivutvecklingen. Att samtala om det lästa ger barnet möjlighet att utveckla både sin läsförståelse och sitt ordförråd. För läs- och skrivutveckling hos barn blir vårdnadshavare betydelsefulla nyckelpersoner. Genom högläsning, samtal kring text, nya ord och bokstäver kan hemmet skapa goda förutsättningar för barnet (Myrberg, 2003, s. 8 f.). Att från tidig ålder läsa för sitt barn kan ge barnet goda förutsättningar att utvecklas språkligt och hjälpa till att förebygga språksvårigheter som kan uppstå i framtiden, eftersom grunden för barnets egen språkinläring skapas i samband med att barnet hör någon läsa högt. Att som vårdnadshavare läsa högt för sitt barn redan från tidig ålder, kan hjälpa barnet att själv bli en god läsare i framtiden, uppskatta litteratur och se det som en källa till glädje (Fox, 2003, s. 20, 36, 39).

Vi båda har positiva upplevelser av litteratur och anser att högläsningen som skedde under vår barndom har haft betydelse för vår relation till litteratur idag. Litteratur kan skapa möjligheter för människan att upptäcka både sig själv och sin omvärld utan att man själv är medveten om det (Langer, 2005, s. 17).

I pilotstudien *Hur högt läser du? – En kvalitativ studie om högläsning i årskurs F–3 och dess pedagogiska syfte* (Csanadi & Nejman, 2018) undersökte vi hur lärare kan arbeta med högläsning i F–3. Genom intervjuer med fyra lärare framkom det att de alla använder högläsning som en del av sin undervisning. Lärarna upplevde att högläsning inte är en självklarhet i alla hem nuförtiden och ville därför ge alla barn den erfarenheten genom sin undervisning (2018, s. 6). När en aktivitet sker genom exempelvis läsning, skrivande eller samtal kring ett textinnehåll i en social kontext, ges möjligheten att lära sig något nytt. Lärandet blir i samspel med text något betydelsefullt (Jönsson, 2007, s. 55).

Vartannat år mellan 1984 och 2003 utförde Mediamätning i Skandinavien AB mätningar om högläsningssvanor i hemmet där det framkom att andelen barn som fick uppleva

---

¹ <https://www.lasambassadoren.fi/sve/metoder/citatsamling/>

högläsning minskat under åren, från 80 procent 1984 till 35 procent 2012. I Dagens Nyheter uppmärksammades det år 2012 att hemmets högläsningssvanor inte undersöks sedan 2003. Junibacken och Läsrörelsen valde därför att göra en ny undersökning. Då framkom det att endast var 35 procent som läste dagligen för sina barn. Därmed har andelen barn som blir lästa för i hemmet fortsatt minska sedan 1984 (Von Baumgarten-Lindberg, Reslegård, Ekström & Larsson, 2012, 24 april).

Eftersom de senaste mätningarna visar att antalet läsande vårdnadshavare sjunker är det viktigt att undersöka hur hemmets högläsningssvanor ser ut för att i skolan kunna bemöta elever med olika erfarenheter och utifrån det skapa högläsningstillfällen som gynnar den språkliga utvecklingen.

1.1 Problemområde, syfte och forskningsfrågor

Högläsning är en viktig del av språkutvecklingen och ju tidigare barn exponeras för det, desto bättre förutsättningar ges barnet att utvecklas språkligt. Det finns en uppfattning hos lärare att högläsning inte är så vanligt förekommande i hemmen nuförtiden.

Syftet med föreliggande studie är att fördjupa kunskapen om hur man som vårdnadshavare med barn i åldrarna 6–9 använder högläsning i hemmet.

Syftet uppnås utifrån följande konkreta forskningsfrågor:

1. I vilken utsträckning sker högläsning i hemmet hos elever i åtta F–3-klasser?
2. Hur sker högläsning i hemmet hos eleverna i åtta F–3-klasser?
3. Vilken inställning har vårdnadshavare till eleverna i åtta F–3-klasser till högläsning?

1.2 Begreppsdefinition

Högläsning definieras i Nationalencyklopedin som att läsa en text högt inför åhörare (NE, ”Högläsning”, 2018). I den här studien kommer begreppet högläsning innebära att läsa högt ur en skönlitterär bok i hemmet. När, var eller hur högläsningen sker i hemmet kommer i den här studien inte göra någon skillnad för definitionen av begreppet. Inte heller om det är en vuxen eller ett barn som läser högt.

2 Bakgrund och tidigare forskning

I det här kapitlet sammanfattas delar ur styrdokumenterna som kan kopplas till högläsning. Här presenteras även tidigare forskning och övrig litteratur som berör hemmets högläsningssvanor.

2.1 Styrdokument

Oavsett var i landet man bor ska utbildningen vara lika för alla. Med en likvärdig utbildning menas dock inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt, utan att skolan istället ska ta hänsyn till eleverna och anpassa undervisningen utifrån deras behov och förutsättningar. Undervisningen ska främja elevernas fortsatta lärande, och kunskapsutvecklingen ska baseras på elevernas tidigare erfarenheter och bakgrund, därmed kan inte undervisningen utformas lika för alla (Skolverket, 2018, s. 6). Att stödja elevernas lärande är ett grundläggande uppdrag för skolan och i samverkan med elevens hem ska skolan därför arbeta med att stödja elevens personliga utveckling (Skolverket, 2018, s.7).

För att kunna tänka, kommunicera och lära blir språket människans huvudsakliga verktyg. Det är genom språket som människan utvecklar sin identitet, känslor och tankar. I en värld där olika kulturer, livsåskådningar och generationer möts blir språket en viktig del för att kunna förstå omvärlden (Skolverket, 2018, s. 257 f.).

2.2 Forskningslitteratur

2.2.1 Läsningens betydelse

Barn lär sig språk redan från mycket tidig ålder genom samspel och interaktion med andra människor (Wedin, 2011, s. 29). Högläsning kan fungera som ett stöd i barnets språkutveckling (s. 109) och kan i samspel med en vuxen leda till att ett barn utvecklar både sitt språk och sin kommunikativa förmåga då läsningen kan bidra till många samtal och dialoger om det lästa (Dominikovic´, Eriksson & Fellenius, 2006, s. 19). Det sociala samspelet mellan den vuxne och barnet är en viktig faktor under högläsningmomentet för att barnet ska kunna stärkas språkligt, utveckla ordförråd och språkliga begrepp. Den vuxne blir en förebild som genom läsningen hjälper barnet att förstå texten (Frost, 2002, s. 46 f.). Forskning visar att högläsningstunder där vårdnadshavare aktivt ställer frågor om det lästa kan vara effektivt för att utöka barns ordförråd och språkliga förmåga (Brannon & Dauksas,

2012, s. 12 ff.). Bokens värld är större än barnets egen och det kan i sin tur också resultera i ett mer rikt ordförråd hos barnet. Högläsning kan också ha en positiv effekt på barns förståelse för hur en bok är uppbyggd och strukturerad, vilket innebär att barn blir medvetna om bokens fram- och baksida, hur man bläddrar i den och att den innehåller text och bilder. Ett barn som ofta får uppleva högläsning får också ta del av olika texters uppbyggnad, vilket även ger barnet möjlighet att utveckla sitt eget berättande (Dominikovic´, Eriksson & Fellenius, 2006, s. 19 f., Wedin, 2011, s. 111). Forskning visar däremot att även om högläsningen som sker i hemmet har en positiv inverkan på barns språkkunskaper och ordförråd, är högläsningen inte automatiskt kopplad till barnets tidiga läskunnighet eller fonemmedvetenhet (Sénéchal, 2006, s. 79).

Högläsningen är en viktig del för läsutvecklingen även hos de som på egen hand lärt sig läsa tyst. Den del av hjärnan som behandlar ljud måste vara lika utvecklad som alla andra delar. Denna del kan bara bli lika utvecklad om orden får höras. Genom att man till exempel först får en text uppläst för sig och därmed blir bekant med texten, blir det också lättare att sedan läsa texten tyst för sig själv (Chambers, 2011, s. 78).

När vi lyssnar skapar vi, oavsett ålder, en förståelse och får ett utbyte av ett språk som kan vara för svårt för oss att läsa själva. Genom att lyssna till texter vi inte skulle kunnat läsa själva skapas en motivation inom oss. All mänsklig utveckling, däribland läsutvecklingen gynnas därmed när vi medvetet sträcker oss mot en högre nivå än vad vi egentligen klarar av (Chambers, 2011, s. 68). Högläsning är nödvändigt för att göra barn till goda läsare. Det finns ett stort värde i högläsning i samband med läsinläringen (Chambers, 2011, s. 64).

2.2.2 Läsande förebilder

Forskning visar att högläsning i hemmet har minskat mycket sedan 1984. Andelen högläsande vårdnadshavare har sjunkit från 80 procent 1984 till 35 procent 2012. Forskning visar också att även lästiden har halverats mellan 1984 och 2003. Den genomsnittliga tiden för högläsning gick från att år 1984 pågå i en halvtimme till att år 2003 endast pågå i en kvart (Von Baumgarten-Lindberg, Reslegård, Ekström & Larsson, 2012, 24 april).

Vårdnadshavares inställning och attityd till läsning avspeglas omedvetet till barnet. En läsande vårdnadshavare ger barnet kunskap om böckernas funktion samtidigt som positiva attityder till läsandet förmedlas, då vårdnadshavaren ser läsning som något viktigt. I ett hem där läsning inte förekommer eller där vårdnadshavaren har en negativ inställning till böcker, förmedlas omedvetet dessa attityder till barnet (Dominikovic´, Eriksson & Fellenius, 2006, s.

19). En vuxen som själv läser blir en förebild som kan få barnet att vilja inta samma läsande roll (Liberg, 2010, s. 230). Att som vuxen inspirera barn till att läsa och skriva genom att själv göra det blir en viktig del i barns utveckling av den språkliga medvetenheten (Liberg, 2010, s. 91). En grundläggande tanke är att läsare skapar läsare. Det är oundvikligt och omedvetet som vi själva försöker forma andra till samma läsare som vi är. En god läsare försöker påverka andra till att tänka och tala kring böcker på samma sätt som en själv (Chambers, 2011, s. 115). När en text används i ett pedagogiskt, socialt eller didaktiskt sammanhang så blir förmedlingen av hur och vem som använder texten viktigt för att de unga ska uppmuntras till att lyssna eller att läsa. Det blir viktigt att den vuxna är medveten om sin roll som förmedlare av läsning. Barns intresse för läsning påverkas av de läsande förebilder som finns i både hemmet och skolan. En miljö där läsande förebilder synliggör och uppmuntrar barnen att läsa skapar bättre förutsättningar att inspirera andra till läsning (Hultgren, 2017, s. 1). Forskning visar att vårdnadshavare värderar högläsning som något viktigt och som ett självklart inslag i vardagen. Dock framkommer det att högläsningen åsidosätts eller konkurrerar med andra aktiviteter som sker i hemmet (Fast, 2008, s. 90).

Forskning visar att högläsning i hemmet är kopplat till förkunskaper vad gäller den verbala förmågan då läsningen kan bidra till att den kommunikativa förmågan hos barnet utvecklas tidigt. Forskning menar även att gener har ett visst inflytande medan miljön har ett annat. Förutsättningarna för fonologisk medvetenhet, minne och snabb namngivning påverkas mer av det genetiska arvet än det miljömässiga inflytandet, som istället påverkar ordförråd, grammatik och morfologi (Samuelsson, Byrne, Quain, Wadsworth, Corley & DeFries, 2005, s. 719) Forskningen visar att barn som tidigt högläser med sina föräldrar skapar en god utvecklad verbal förmåga och kan genom en tidig läsutveckling förbereda sig före den formella undervisningen. De barn som hamnar i riskzonen på grund av genetiska anlag eller miljömässiga begränsningar kan behöva erbjudas stöd för fortsatt utveckling i sin läsning. Forskningen visar att begränsningar i den tidiga läsutvecklingen kan påverkas av både miljö och gener. Därför blir skolans uppdrag att erbjuda kompensatoriskt stöd för att motverka tidiga lässvårigheter (Samuelsson, m fl, 2005, s. 719 f.).

2.2.3 Faktorer för högläsning

Alla aktiviteter påverkas av två grundläggande faktorer (Chambers, 2011, s. 25 f.). Dessa faktorer påverkar huruvida aktiviteten blir positiv eller negativ. Aktiviteten påverkas oavsett om det är för en stor eller liten, privat eller allmän, formell eller informell grupp. De

grundläggande faktorerna benämns som inre och yttre förutsättningar. Med de inre förutsättningarna menas de intellektuella och känslomässiga attityder som alltid finns med oss oavsett var vi är eller vad vi gör. Kunskap, sinnesstämning, tidigare erfarenheter, förväntningar och relationer är alla inre förutsättningar som påverkar vårt beteende. Den fysiska omgivningen och hur väl den lämpar sig för aktiviteten är vad som då blir de yttre förutsättningarna. Dessa förutsättningar har en stor betydelse för läsningen. Ser man läsning som något positivt blir det mest troligt att det kommer upplevas på det sättet också. Om man istället ser läsningen som något man är tvingad till att göra kommer det inte heller ske något större utbyte. Varje faktor som kan påverka de inre eller de yttre förutsättningarna blir viktiga enskilda inslag i läsmiljön för att kunna skapa ett tillfälle med möjlighet att stödja barnens lärande och utveckling (2011, s. 25 f.).

Alla barn har inte samma erfarenhet av böcker och läsning när de kommer till skolan. En del barn är uppväxta i en hemmiljö där det finns tillgång till böcker och andra uttrycksformer som inbjuder till läsning, medan andra barn helt saknar den erfarenheten (Bjar & Liberg, 2010, s. 17). Även om barnet tidigt blir läst för och på andra sätt stimuleras språkligt i sin hemmiljö, betyder det inte automatiskt att barnet utvecklas. Trots en välvilja från den vuxne att försöka ge barnet en språklig grund, tar en del barn inte till sig av aktiviteterna och väljer exempelvis att inte lyssna vid högläsning eller aktivt väljer att ägna sig åt andra aktiviteter än de som är språkutvecklande (Lundberg, 2006, s. 75).

2.2.4 Skolans arbete med högläsning

Högläsning i skolan kan fylla en viktig funktion då många barn i dagens samhälle ofta exponeras av digital media och lever ett liv i högt tempo med många intryck. Läsningen kan då bidra till en stunds avkoppling där boken och dess innehåll kan väcka viktiga, existentiella frågor hos eleverna (Wedin, 2011, s. 111). Språket är en central del i skolan och att utgå från elevers tidigare erfarenheter, förförståelse och språklig förmåga är viktiga aspekter i all typ av undervisning (Wedin, 2011, s. 9). Elever som blivit lästa för hemma tar sig an skolans högläsning på ett positivt sätt medan elever som inte har samma erfarenheter till viss del tar avstånd från läsningen (Jönsson, 2007, s. 175 f., 186, 199, 213 f., 226, 232). En annan studie visar att lärare inte vet mycket om elevernas tidigare erfarenheter hemifrån och också medvetet väljer att inte ta tillvara på elevernas förkunskaper, då alla elever ska bemötas likvärdigt i skolan oavsett hur deras bakgrund ser ut. Studien visar att lärarna inte vill att elevernas bakgrund ska bli en belastning för dem i skolan och att de exempelvis helt tar

avstånd från elevernas intressen hemifrån då skolan ska beröra sådant som eleverna inte kommer i kontakt med hemma (Fast, 2008, s. 126, 152).

Inom läsutvecklingen kan ett samarbete mellan skola och hem öka barnets förutsättningar till att bli en bra läsare. Olika kompetenser kan därmed genom ett samarbete bidra till att det gemensamma målet att bli en god läsare uppnås (Hultgren, 2017, s. 1).

3 Metod

I detta kapitel kommer valet av metod att presenteras i avsnitt 3.1. I avsnitt 3.2 presenteras genomförandet av studien och i avsnitt 3.3 redogörs hur de etiska övervägandena har legat till grund för datainsamlingsmetoden.

3.1 Val av metod

För att samla in data har en webbaserad enkät använts som primär insamlingsmetod. Eftersom studien avser att undersöka högläsningssvanor i hemmet i åtta olika klasser var frågeformulär att föredra framför andra insamlingsmetoder eftersom antalet informanter är stort (Denscombe, 2009, s. 208). En webbaserad enkät gav oss möjlighet att automatiskt läsa in svaren, vilket gav oss en exakt sammanställning av data på kort tid (Denscombe, 2009, s. 215). Vi delade även ut enkäten i pappersform för att höja svarsfrekvensen, då en webbenkät är beroende av att informanten har tillgång till internet vilket vi inte kunde ta för givet att informanterna hade (Denscombe, 2009, s. 215).

Vi kompletterade enkätundersökningen med tre semistrukturerade intervjuer med informanter som deltagit i enkäten. Det gjordes för att tillföra nya och fördjupade data genom en annan insamlingsmetod än den primära (Denscombe, 2009, s. 186). Genom semistrukturerade intervjuer kunde informanterna komplettera och utveckla sina tankar och svar om hemmets högläsning. Intervjuerna gav oss möjlighet att samla in relevant data för forskningen (Denscombe, 2009, s. 234 f.). Under intervjuerna använde vi oss av ljudupptagning för att kunna få tillgång till en permanent dokumentation med informanternas fullständiga svar. Ljudupptagningen transkriberades ordagrant för att materialet skulle bli enklare att analysera (Denscombe, 2009, s. 259 f.).

Eftersom syftet med studien är att fördjupa kunskapen, förstå och hitta mönster om hemmets högläsningssvanor blir studien kvalitativ. Eftersom det är syftet med studien som

avgör om det är en kvalitativ eller kvantitativ metod som skall användas vid bearbetning (Trost & Hultåker, 2016, s. 23 f.) användes därför en fenomenografisk analysmodell för att analysera de data som bestod av informanternas egna reflektioner och tankar (Dahlgren & Johansson, 2009, s. 162). Dessa utgörs av enkätens öppna frågor och intervjuerna. Vi ville beskriva hur fenomenet högläsning uppfattades av vårdnadshavarna och de data som samlades in skulle därmed bidra till en fördjupad förståelse kring hemmets högläsningssvanor och informanternas tankar och uppfattningar om det.

3.2 Genomförande

3.2.1 Datainsamlingsmetod

Enkäten (se bilaga 1) som användes innehöll frågor riktade till vårdnadshavare om hemmets högläsningssvanor. Vi behövde försäkra oss om att vi fick svar på det vi undrade över, att vi täckte alla områden och att svarsalternativen var relevanta (Patel & Davidson, 2011, s. 77). För att kunna skapa enkäten testade vi olika hemsidor som erbjuder gratis enkätundersökningar. Vi skapade enkäten via tre olika hemsidor som alla erbjuder liknande program. Det visade sig dock att två av hemsidorna inte levde upp till våra krav då exempelvis antalet deltagare var begränsat och skulle kosta pengar att ändra på. Den hemsidan vi valde att använda var WebbEnkäter² eftersom den hemsidan bland annat erbjuder studenter att skapa ett gratis konto där funktioner som automatisk sammanställning, obegränsat antal deltagare och obegränsat antal svar ingår. Hemsidan uppfyllde även våra krav på kostnadsfrihet, avskalad layout, automatisk sammanställning och valmöjlighet till olika typer av svarsalternativ.

Vi valde därefter att göra vår enkät med en pilotgrupp bestående av bekanta med barn i de åldrar som studien berör, för att synliggöra eventuella brister. Eftersom en utskickad enkät inte går att ändra på (Denscombe, 2009, s. 210) gjordes efter pilotundersökningen små ändringar i frågorna som till exempel tydligare svarsalternativ för att förbättra enkäten. Den enkät som slutligen publicerades innehöll både öppna och slutna frågor. Fördelen med öppna frågor var att informanten med egna ord fick möjlighet att uttrycka sina åsikter. Fördelen med fasta frågor var att svaren var enkla att sammanställa och analysera. En fördel med att ha en

---

² <https://www.webbenkater.com/>

variation av frågor är att informanten inte blir uttråkad av frågorna och inte heller i lika stor utsträckning riskerar att fastna i ett specifikt svarsmönster som enbart en typ av frågor kan medföra (Denscombe, 2009, s. 220 ff.).

Vi är medvetna om att vårt metodval inte gav oss någon möjlighet att personligen motivera informanterna till att delta i studien och svara på enkäten, då det inte skedde någon fysisk träff med dem. Av den anledningen skrev vi ett missivbrev (se bilaga 2) som kunde motivera urvalsgruppen att delta. Brevet innehöll även all den information som de medverkande behövde veta innan de valde att delta (Patel & Davidson, 2011, s. 75). I brevet betonade vi även informanternas roll och att deras medverkande var viktigt. Information om hur enkätsvaren skulle användas fanns också med i missivet. Det framkom även att deltagandet var anonymt och att svaren endast skulle behandlas av oss. Eftersom vi valde att göra en enkätundersökning var missivet det vi kunde använda för att motivera informanterna till att besvara enkäten, då ingen fysisk träff ägde rum (Patel & Davidson, 2011, s. 75).

Vi tog kontakt med en skola för att stämna av om enkäten skulle kunna genomföras där. När enkäten blivit testat av vår pilotgrupp tog vi åter igen kontakt med skolan där en lärare hjälpte oss att publicera enkäten och missivet på skolans kommunikationsplattform som heter Vklass. Eftersom skolan själv använder kommunikationsplattformen för att kommunicera med vårdnadshavare ansåg vi att en webbaserad enkät var möjlig att använda. Enkäten blev tillgänglig för åtta klassers vårdnadshavare i årskurs F–3. Vi är medvetna om att en risk med att använda en webbaserad enkät var att enkäten lätt skulle glömmas bort och därmed ge en minskad svarsfrekvens (Trost & Hultåker, 2016, s. 143). Sex dagar efter att enkäten skickats ut skickade vi därför ut en påminnelse via Vklass till samtliga klasser. Vi tog dock en risk när vi valde att göra en webbaserad enkät då tillgång till en dator eller läsplatta med internetuppkoppling är en förutsättning för att kunna besvara enkäten (Denscombe, 2009, s. 215, Trost & Hultåker, 2016, s. 135). Nio dagar efter att enkäten skickats ut via Vklass valde vi därför att lämna ut enkäten i pappersform till samtliga hushåll. Vi skrev ut information, missivet och enkäten och lämnade på varje elevs hylla.

Vi valde att komplettera vår enkätundersökning med tre semistrukturerade intervjuer (se bilaga 3). Intervjuerna skedde med informanter som svarat på enkäten och som valt att lämna sina kontaktuppgifter för en senare intervju. Första kontakt med informanterna skedde via mejl där vi gav förslag på hur intervjun kunde gå till: fysisk träff eller via telefon. Vi var tydliga med att vi kunde anpassa oss utifrån informanternas önskemål om tillvägagångsätt, dag och tid. En av intervjuerna skedde via telefon då en fysisk träff inte var möjlig för

informanten. Två av intervjuerna skedde genom fysisk träff på skolan i samband med hämtning av barn. Vi fick låna ett grupprum på skolan där de två intervjuerna ägde rum. Intervjuerna spelades in samtidigt som vi förde anteckningar. Metoden gav oss fler fritextsvar som kompletterade de svar vi fick in i enkäten. Att exempelvis observera högläsningssvanor i hemmet kändes inte som en genomförbar kompletterande metod och därför anser vi att val av kompletterande metod var rätt för studien. Vi valde att spela in intervjuerna för att ordagrant kunna transkribera och för att senare även kunna gå tillbaka och lyssna på informanternas svar (Denscombe, 2009, s. 259). Vi är medvetna om att en videoinspelning hade kunnat fånga upp sådant som en ljudinspelning inte kan, så som kroppsspråk. Vi bedömde dock att en videokamera hade blivit ett störande moment som kunde få informanterna obekväma snarare än att det hade varit ett hjälpmedel. Vi upplevde också att kroppsspråket fångat på film inte hade gjort någon skillnad för studiens resultat och valde därför att enbart använda ljudupptagning.

3.2.2 Urval och svarsfrekvens

Syftet med föreliggande studie är att fördjupa kunskapen om hur man som vårdnadshavare med barn i åldrarna 6–9 använder högläsning i hemmet och urvalet till studien har gjorts främst utifrån det då alla informanter har barn i den åldern. Urvalet är även ett bekvämlighetsurval då informanternas barn går på en skola i vår närhet. Vi valde att utföra enkätundersökningen på samma skola som vår pilotstudie genomfördes och urvalet kan därför ses som subjektivt då vi sedan tidigare hade kännedom om skolan (Denscombe, 2009, s. 37 ff.). Med tanke på det funderade vi på om det skulle kunna påverka de medverkandes svar där de eventuellt inte skulle svara helt ärligt. Även om vi sedan tidigare kände till lärarna och skolan hade vi ingen tidigare kännedom om vårdnadshavarna och bedömde därför att de skulle kunna ge oss sanningsenlig information om hemmets högläsningssvanor och inte den information de trodde att vi ville ha (Patel & Davidson, 2011, s. 59). En viss generalisering kunde göras utifrån urvalsgruppen men eftersom urvalet inte är slumpmässigt och inte utgör något stickprov behövde generaliseringen göras med försiktighet för att inte dra slutsatser utanför urvalsgruppen.

Urvalets storlek är 225 hushåll och innefattade alla åtta klasser som ingår i de två F-3-spår som finns på skolan där vår pilotstudie också genomfördes. Urvalets storlek kändes relevant för studien då ingen klass blev exkluderad. Vi kunde ha nöjt oss med enbart fyra klasser och det ena spåret, men då lärarna i pilotstudien representerade båda spåren kändes det relevant att

ta med alla åtta klassernas vårdnadshavare i urvalet. Av de 225 hushåll som utgjorde urvalet blev svarsfrekvensen 38%, och utgör 86 hushåll. Bortfallet utgör därmed 62%. 56 hem valde att svara via webbenkäten medan 30 hem valde att svara på pappersenkäten.

3.2.3 Databearbetning av enkätens fasta svarsalternativ

Den databearbetningsmetod som använts till enkätens fasta svarsalternativ är hemsidans automatiska sammanställningsfunktion. Svaren sammanställdes via webbsidans funktioner automatisk till cirkeldiagram. En tydlig bild gavs med hur många informanter som svarat på frågan och vilket alternativ de valt. Vi sammanställde alla diagram i ett dokument för att kunna få en tydligare bild av svaren. De enkäter som svarades på i pappersform sammanställde vi manuellt för hand. Vi gick igenom enkät för enkät och skrev in alla svar i ett samlat dokument. När vi sammanställt alla enkäter i pappersform lades de resultaten ihop med de vi hade sedan tidigare. Slutligen gjordes nya cirkeldiagram med alla 86 informanters svar. Det material som samlats in bildade en kategori och namngavs med *Högläsningens förekomst i hemmet* eftersom allt material på olika sätt berörde hur högläsning utspelas i hemmet.

3.2.4 Databearbetning av enkätens öppna frågor

Den metod som använts vid databearbetningen av enkätens öppna frågor är en fenomenografisk analysmodell. Modellen består av sju olika steg och nedan beskrivs vad som gjorts under vardera steg.

Steg 1 – att bekanta sig med materialet

Informanternas öppna svar överfördes från enkäten och sammanställdes i ett dokument för att få en tydligare bild av svaren. För att skapa förtrogenhet med textmaterialet lästes det sedan omsorgsfullt gång på gång. Vi fick på så vis en klar och tydlig bild av informanternas svar.

Steg 2 - kondensation

Inför det här steget skrevs textmaterialet ut och lästes ytterligare en gång för att bli mer förtrogna med materialet. Därmed kunde det mest relevanta och värdefulla i materialet urskiljas. Materialet klipptes isär och det irrelevanta materialet sorterades bort.

Steg 3 - jämförelse

I det här steget ville vi hitta likheter och skillnader i textmaterialet. Det utklippta materialet lästes därför återigen för att kunna hitta gemensamma nämnare eller olikheter i svaren. Ett exempel på gemensam nämnare är: läsning vid läggning.

Steg 4 – gruppering

Grupperingen gick hand i hand med jämförelsen då vi samtidigt som vi letade efter variation i svaren också delade upp dem i olika grupper utifrån likheter eller skillnader. Alla svar som handlade om läsning vid läggning grupperades tillsammans. En annan grupp som bildades var där alla svar handlade om att högläsning används vid läsläxa.

Steg 5 – artikulera kategorier

Efter att vi fokuserat på likheter och skillnader i grupperingen kunde vi sedan relatera grupperna till varandra och uttala olika kategorier utifrån materialets gemensamma nämnare. Ett exempel på två grupper som relaterades till varandra och skapade en uttalad kategori som därmed också är större än en grupp är: *avkoppling stund på kvällen* och *läggning*. Dessa två grupper hade en gemensam nämnare som var att läsningen används på kvällen och därmed kunde kategorin *godnattsaga* uttalas.

Steg 6 – namnge kategorier

I samband med att kategorierna artikulerades kunde vi också namnge dessa skriftligt. Exemplet på den artikulerade kategorin *godnattsaga* skrevs ned eftersom alla svar i kategorin representerade den.

Steg 7 – kontrastiv fas

För att göra antalet kategorier färre såg vi över textmaterialet återigen för att kunna hitta likheter mellan kategorierna som kunde resultera i nya större kategorier. Exempel på kategorier där vi hittade ytterligare likheter och därmed kunde slå ihop är: *mysig stund*, *godnattsaga*, *gemenskap* och *läsläsning*. Den kategorin som genererades i det här steget var *Högläsningens olika användningsområden*. Kategorin *Högläsningens betydelse för utveckling* skapades utifrån de mindre kategorierna ”läsförståelse”, ”diskussion” och ”handling”.

3.2.5 Databearbetning av intervjuer

Intervjusvaren bearbetades på samma sätt som enkätsvaren med de olika stegen i den fenomenografiska analysmodellen. I den kontrastiva fasen valde vi att inte skapa nya kategorier utan vi jämförde intervjusvaren med svaren från enkätens öppna frågor för att se om det fanns några likheter mellan dem. Eftersom vi såg en likhet mellan intervjusvaren och de öppna enkätsvaren valde vi att placera in dessa i samma kategorier tillsammans med de öppna enkätsvaren.

3.3 Etiska överväganden

I denna studie fick alla medverkande innan datainsamlingen information om syftet med studien och varför den skulle utföras. De medverkande fick också information om hur deras svar skulle behandlas och att deltagandet var frivilligt och när som helst kunde avbrytas (Patel & Davidson, 2011, s. 63). Därmed uppfylldes informationskravet. Samtyckeskravet, som innebär att de medverkande själva bestämmer över sitt deltagande i studien, uppfylldes i samband med att de medverkade svarade på enkäten. De godkände på så vis sitt deltagande i studien men tvingades inte att fullfölja sitt deltagande om de hade velat avbryta under tiden. I och med deltagandet i undersökningen samlades inte några personuppgifter in om de medverkande. Alla svar i enkäten var anonyma och alla uppgifter som kom in behandlades enbart av oss och inga obehöriga fick tillgång till dem. Detta gjordes för att vi var måna om informanternas integritet. Det medför också att konfidentialitetskravet uppfylldes. I denna studie uppfylldes nyttjandekravet då den insamlade informationen inte användes för kommersiellt bruk utan endast för att bidra till studiens resultat (2011, s. 63).

3.4 Reliabilitet och validitet

Tillförlitlighet innebär att en mätning ska vara stabil och inte är utsatt för slumpinflytelser. Vår mätning har varit stabil eftersom enkätfrågorna varit samma oavsett om man svarat via webben eller i pappersform (Trost & Hultåker, 2016, s. 61). I enkätundersökningar är kongruens relevant. Detta medför att vi ställer samma frågor om samma företeelse till alla informanter för att få med alla perspektiv. En annan viktig komponent är precisionen med att registrera informanternas svar, genom att ju enklare det är att fylla i en enkät desto större blir precisionen. Detta har vi uppfyllt genom att testa vår enkät med en pilotgrupp för att därefter kunna anpassa frågorna och därmed kunna skapa en så enkel enkät som möjligt. De åtgärder

som gjordes efter att ha testat enkäten med pilotgruppen var att frågorna omformulerades för att svaren skulle kunna anges i fler olika svarsalternativ. Vi lade även till fler öppna frågor för att ge informanterna möjlighet att fördjupa sina svar. Enkätens slutna frågor sammanställdes automatiskt via WebbEnkäter. För att skapa objektivitet i vår undersökning var vi tvungna att på samma sätt sammanställa de svar som kommit in via pappersenkäterna. Vi anser att vår undersökning har hög validitet då svaren behandlats med finns noggrannhet och precision (Denscombe, 2009, s. 378).

Genom erfarna metoder har vi samlat in vår data och därmed skapat en trovärdighet genom att tydlighet avspeglar vårt resultat. Vi valde att komplettera vår enkät med intervjuer och när de kvalitativa datan skulle granskas blev det av stor vikt att vi var så objektiva som möjligt för att skapa en hög trovärdighet. Under studiens tid har de etiska övervägandena alltid legat till grund vilket även det stärker trovärdigheten. Operationaliseringen blir relevant och korrekt genom att vi följt metodboken vid tolkningsarbetet.

3.4.1 Reflexivitet

Studiens syfte baserades på erfarenheter från vår pilotstudie där lärarnas uppfattning var att högläsning är ett fenomen som inte förekommer i hemmen i särskilt stor utsträckning. Vi vill som framtida lärare undersöka detta för att vi i vår undervisning ska kunna ge eleverna möjligheten att få lyssna och bli lyssnad till genom högläsning. När projektet startade gick vi in med samma uppfattning som lärarna i vår pilotstudie hade, att högläsning inte förekommer i hemmen.

Vi fick in svar från 38 procent av urvalet och bortfallet på 62 procent har fått oss att fundera på vad det kan bero på. Det vi aldrig kan ta reda på är om de som inte svarat på något vis skilde sig från de som svarade, vilket kan betyda att vår data blev snedvriden. En anledning till ett snedvridet resultat kan vara vägran att delta (Denscombe, 2009, s. 44). Eftersom lärarna i vår pilotstudie upplevde att många barn inte blir lästa för hemma finns en anledning för oss att tro att de uteblivna svaren beror på att de icke medverkande är en grupp som inte läser. Studiens resultat visar att högläsning sker i majoriteten av alla hem. Hade alla 225 hem svarat, oavsett högläsningssvanor, hade resultatet förmodligen sett helt annorlunda ut, om vi kan lita på lärarnas upplevelser om utebliven högläsning i hemmen.

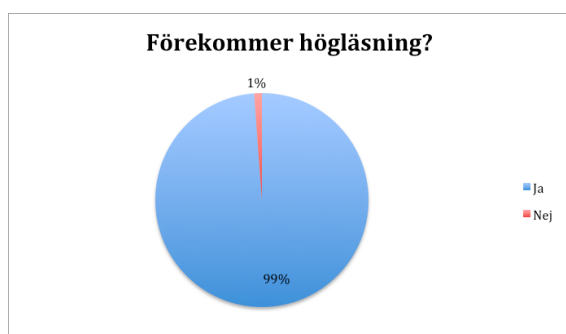
4 Resultat och analys

Resultatet som presenteras nedan består av tolkningar som gjorts utifrån de 86 hem som ur urvalsgruppen svarat och kan inte generaliseras på övriga hem. De tre kategorierna som beskrivs i avsnitt 4.1 uppkom vid databearbetningen och kommer nedan beskrivas mer ingående. Under första rubriken i avsnitt 4.1 presenteras enkätens fasta frågor med hjälp av diagram. Under de två andra rubrikerna i avsnittet presenteras och tolkas enkätens öppna svar och intervju svaren tillsammans då det fanns likheter i svaren som gjorde att de kunde kategoriseras under samma rubriker. Citaten som återges nedan är från olika informanter. När citaten är hämtade från enkäten är de inte specificerade med vilken informant som står bakom citatet. De citat som är hämtade från intervjuerna särskiljs med benämningen *Informant 1*, *Informant 2* eller *Informant 3*. Av de 86 svar vi fått in var många snarlika och ibland identiska. I och med det har många svar gett samma resultat och slagits samman. Vi har därför valt att lägga in många citat för att kunna presentera de olika uppfattningar som trots sammanslagningen framkommit. I avsnitt 4.2 sammanfattas resultatet.

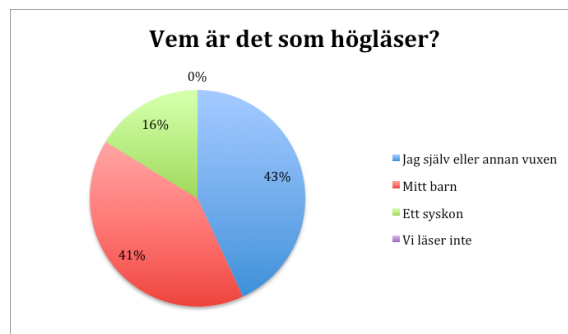
4.1 Empiri

4.1.1 Högläsningens förekomst i hemmet

Högläsning är ett vanligt förekommande fenomen i alla årskurser och sker enligt figur 1 i majoriteten av de medverkande hemmen. Av alla svarande är det ett hushåll som angett att de inte läser. Vem det är som läser varierar mellan den vuxna och barnet, se figur 2. I figur 2 har informanterna i enkäten kunnat kryssa i fler än ett svarsalternativ.

Figur 1 – Högläsningens förekomst

Figur 2 – Val av läsare vid högläsning

Högläsningen förekommer enligt figur 3 oftast i sängen och soffan men även i köket. I majoriteten av hemmen sker läsningen på kvällen, se figur 4. I figur 3 och 4 har informanterna i enkäten kunnat kryssa i fler än ett svarsalternativ.

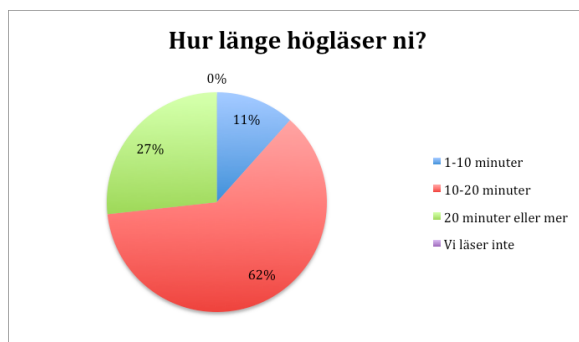

Figur 3 – Platser för högläsning

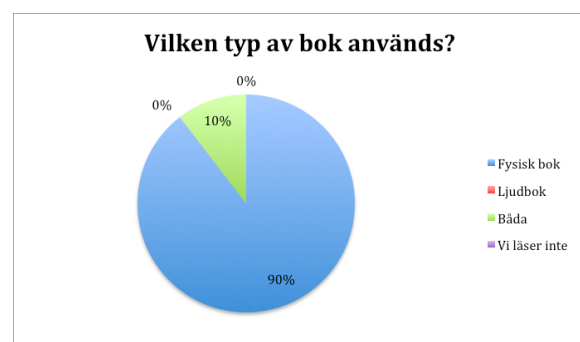

Figur 4 – Tidpunkter för högläsning

Enligt figur 5 varar högläsningen oftast i 10–20 minuter men varierar något. Den typ av bok som används mest är en fysisk bok, se figur 6. Ibland varvas den fysiska boken med en ljudbok men den fysiska boken väljs aldrig bort.

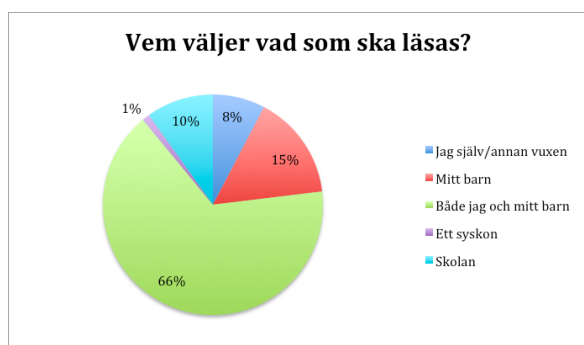

Figur 5 – Avsatt tid för högläsning

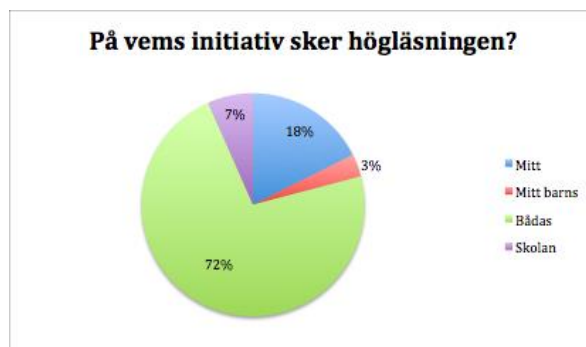

Figur 6 – Val av bok vid högläsning

Val av bok är enligt figur 6 en central del i högläsningmomentet och beroende på högläsningens syfte varierar det vem det är som beslutar vad som ska läsas, se figur 7. På vems initiativ som läsningen sker beror enligt figur 8 också på syftet med högläsningen. Om högläsningen handlar om läsläxa är det skolan som beslutar både att högläsningen sker och vad som ska läsas.

Figur 7 – Beslutsfattare vid bokval

Figur 8 – Initiativtagare vid högläsningen

Enligt figur 9 är samtal om bokens innehåll en viktig aspekt i högläsningmomentet då det sker i merparten av hemmen. I figur 9 presenteras huruvida ett samtal sker kring det lästa eller inte.

Figur 9 – Samtal vid högläsning

Läs mer om hur samtal i samband med högläsning får en betydelse för barns utveckling i avsnitt 4.1.3.

4.1.2 Högläsningens olika användningsområden

Empirin visar att högläsning har en given plats i hemmen och förekommer i olika former. De positivt laddade orden som mys och gemenskap är centrala delar i aktiviteten då både vårdnadshavare och barn uppskattar att litteraturen skapar tillfällen som för dem närmre varandra. Empirin visar också att den mysiga stunden sker i samband med läggning och högläsning är då en bra rutin som får barnet att varva ner eller somna. En del vårdnadshavare ser högläsningen som en vana som alltid har funnit med i vardagen. Vanan ses inte som något måste utan som en avkopplande och rogivande stund. Tre vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Det är en mysig och avkopplande stund tillsammans som både jag och barnen ser fram emot och uppskattar.

Vi har läst för vårt barn sedan han var väldigt liten för att vi tycker det är mysigt.

Vi läser saga varje kväll, det är något vi alltid gjort. Det är en stund för avkoppling.

En vårdnadshavare uttrycker muntligt:

Vi läser alltid vid sänggående och har alltid gjort det men även andra tider under våra lediga dagar.
(Informant 2)

Ett annat användningsområde för högläsningen är underhållning. Många vårdnadshavare finner högläsningen som rolig och underhållande och upplever att barnet delar samma uppfattning. Högläsningstillfällena blir därmed positivt laddade som för med sig skratt och glädje samtidigt som det är ett avslappnat sätt att spendera tid tillsammans med sina barn. Tre vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Högläsningen ger oss glädje eftersom vår son tycker det är roligt att lyssna och titta på bilder.

Det är kul med böcker och vår dotter älskar dem.

Det är ett bra skäl till att tillbringa tid med barnet.

Empirin visar att vårdnadshavare ser högläsning som en positivt laddad aktivitet som inte bör vara påtvingad. En del vårdnadshavare upplever att glädjen till läsningen kan försvinna om aktiviteten blir tvångsmässig. Två vårdnadshavare uttrycker muntligt:

Jag skulle aldrig tvinga barnet att läsa/lyssna, det skall ske på barnets villkor. (Informant 2)

Jag själv tycker så mycket om läsningen och ser glädjen i det så då vill jag inte att det ska vara ett tvång utan något som man vill göra. (Informant 1)

Förutom att högläsning används som en avkopplande stund eller underhållning sker den även i samband med läsläsning. Högläsningen sker då enbart på skolans initiativ och högläsning används därmed inte av hemmet under några andra tillfällen än just vid läsläsningen. De positiva orden så som mys, glädje och gemenskap nämns inte då högläsning endast sker vid läsläxa. Tre vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Högläsning sker endast när barnet har läsläxa. Tidigare har vi föräldrar läst mycket böcker innan läggdags men numer läser han tyst för sig själv.

Vi högläser endast när barnet gör sin läsläxa. Det är mycket digitalmedia nu för tiden, som barn från 6 år och uppåt använder. Högläsning, sagoläsning är mer för yngre barn.

Vi läser endast på grund av läxan.

Det råder dock skilda meningar kring om högläsning ska ske i hemmet eller inte. Även om högläsning är vanligt förekommande finns det ett hem där det inte sker. En vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Har inte tänkt tanken att högläsning är nödvändigt.

Många vårdnadshavare uttrycker att högläsningen ofta för med sig tankar och funderingar, och de samtal och reflektioner som genereras av högläsningen ses som ett användningsområde som skapar meningsfulla diskussioner. En vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Vi diskuterar vad som händer och om vi kan ta till oss det i verkliga livet.

Alla högläsningens olika användningsområden kan också skapa tillfällen för lärande vilket kommer presenteras under nästa rubrik.

4.1.3 Högläsningens betydelse för utveckling

Högläsning är en aktivitet som kan främja barnens språkliga utveckling. En positiv effekt av läsningen är att ordförrådet ökar genom förklarande samtal kring nya eller svåra ord.

Majoriteten av vårdnadshavarna är medvetna om högläsningens betydelse för språkutvecklingen och samtalar om det lästa när det uppstår funderingar hos barnet. Bokens innehåll används som ett verktyg för att ge barnet en möjlighet till att utveckla sitt språk och sitt ordförråd. Två vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Barnen brukar bryta och fråga om det är något de inte förstår eller om de undrar över något som sker i boken.

Vi har inte svenska som modersmål hemma så vi tror barnet behöver lite extra stimulering.

Empirin visar att högläsning i kombination med språkutvecklingen även bidrar till att den kommunikativa förmågan utvecklas. Tre vårdnadshavare uttrycker muntligt:

Barnen lär sig fler ord än vad de använder i det vanliga talspråket. De frågar, lär sig och provar orden i efterhand. (Informant 1)

Jag tror att högläsning har en positiv inverkan på mitt barns språkutveckling då vi haft högläsning sedan spädbarnsålder och barnet redan i tvåårsålder hade relativt brett ordförråd och kunde säga flerordsmeningar. (Informant 2)

Jag tycker att läsningen har gjort att mitt barn har kunnat göra sig förstådd i tidig ålder genom tvåvägskommunikation som har lett till att färre konflikter uppstår och att det har blivit lättare att handera olika vardagssituationer. (Informant 2)

I och med att barnets ordförråd stärks får barnet lättare att sätta ord på sina känslor och tankar. –
Informant 3

Många vårdnadshavare uttrycker att de testar sitt barns läs- eller hörförståelse i samband med högläsningen genom att ställa frågor om handlingen eller karaktärerna i boken. Samtalen ger också barnet möjlighet att sätta ord på sina tankar som uppstått under lässtunden, och en del vårdnadshavare uttrycker att det ger barnet möjlighet att utveckla sin förmåga att återberätta. Två vårdnadshavare uttrycker muntligt:

Dottern lär sig återberätta, se mönster, och tränar arbetsminnet. Hon får också öva sig på koncentration. (Informant 3)

Jag brukar ställa frågor om texten, till exempel vad som hänt. Det blir ett sätt att verifiera mitt barns läsförståelse genom att se om hon uppfattat vad texten handlar om. (Informant 1)

En del av vårdnadshavarna ser högläsningen som ett tillfälle att skapa nyfikenhet och förståelse för andra människor. Empirin visar även att högläsningen kan bidra till identitetsutveckling hos barnet. Det uttrycks också att barnet kan utveckla sin empatiska förmåga och få känsla för sina medmänniskor. Böckerna låter även barnet erfara andra kulturer, händelser och människor som hen annars inte skulle komma i kontakt med. Tre vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Läsning skapar nyfikenhet och förståelse för omvärlden.

Vi brukar diskutera böckernas innehåll och varför karaktärerna gör som de gör. Jag tror att det hjälper mitt barn få en förståelse för andra och se saker ur olika perspektiv.

Det gör att mitt barn får möta kulturer, händelser och människor hon annars inte mött. Det vidgar alltså hennes värld.

En vårdnadshavare uttrycker muntligt:

Jag upplever att högläsningen verkligen bidrar till utveckling av barnets identitet och tankar. Tack vare att språket utvecklats såpass tidigt kan barnet uttrycka sina känslor, vi pratar till exempel om den egna kroppen och rätten att säga nej och därmed utvecklas integritet tidigt. Barnet kan även identifiera sig med personerna i böckerna. Barnet lär sig otroligt mycket om omvärlden, får ny kunskap. (Informant 2)

Empirin visar att en del av vårdnadshavarna uppfattar högläsning som en aktivitet där inte enbart den språkliga förmågan utvecklas. Två vårdnadshavare uttrycker muntligt:

Ja, jag tror att högläsning bidrar till mer än bara den språkliga utvecklingen. Vi brukar till exempel göra barnet till medläsare, vi stannar ofta upp mitt i sagan och reflekterar och diskuterar det vi läser, skapar sammanhang, förklarar innebörden av nya ord. Detta leder till utvecklingen av kognitiva färdigheter, barnet erhåller ökad empati och inlevelseförmåga. (Informant 2)

Jag tror att det stärker barnets kognitiva förmågor så de kan lära sig att reflektera och tänka. Jag tror också att böcker med bra budskap kan stärka barnets empatiska förmågor. (Informant 3)

Att läsa högt och prata om texter tillsammans ger barnet ett stort försprång i sin personliga utveckling och stimulerar den lingvistiska intelligensen, vilket är en fördel under barnets skolgång och framtida arbetsliv. (Informant 1)

En annan förmåga som ges möjlighet till att utvecklas genom högläsningen är fantasin då merparten av vårdnadshavarna ställer frågor till barnet om vad hen tror kommer hända härnäst i handlingen. Två vårdnadshavare uttrycker muntligt:

Fantasin är otroligt viktigt för de olika delarna i intelligensen som utvecklas. Däribland den kreativa, emotionella, spatiala och visuella intelligensen. (Informant 1)

Högläsning är viktigt ur flera aspekter. Dels för att utveckla barnets eget språk men även för att stimulera fantasin genom att låta barnet tänka och fundera fritt kring det vi läser. (Informant 3)

Jag tycker att läsningen ökar barnets fantasi, barnet älskar att hitta på egna sagor. (Informant 2)

Empirin visar att högläsning också kan ses som ett tillfälle för barn att lära sig mer ingående om olika ämnen som är kopplade till det som berörs i skolan. En vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Perfekt tillfälle att lära barnen mera kring ett ämne. Nu läser dom om kroppen o rymden, då lånar jag böcker om just det.

Det råder skilda meningar huruvida högläsningens boken ska samtalas om eller inte, och det är inte alla vårdnadshavare som samtalar med barnet om det lästa. Dels för att barnet hinner

somna innan boken är slut och dels för att barnet eller vårdnadshavaren inte anser det vara intressant. Två vårdnadshavare uttrycker skriftligt:

Min dotter är inte intresserad.

En annan vårdnadshavare säger:

Jag måste erkänna att jag som förälder är dålig på att reflektera och samtala om boken efteråt.

4.2 Resultatsammanfattning

Vår empiri visar att högläsning förekommer i alla hem utom ett. Det skiljer sig dock på vilket sätt högläsningen används. Oftast sker högläsningen på kvällstid i antingen vardagsrummet eller sovrummet och varar i cirka 10–20 minuter. I de flesta hem är högläsningen en frivillig aktivitet som sker på både barnets och den vuxnes initiativ. Positiva ord som nämns då högläsningen sker på hemmets initiativ är glädje, gemenskap, skratt och mys. Några hem använder dock endast högläsning vid läsläxa på skolans initiativ. De positivt laddade orden som nämns när högläsningen är frivillig nämns inte i de hem där läsningen endast sker i samband med läxor. I majoriteten av hemmen samtalar man om det lästa för att vårdnadshavarna är medvetna om att samtalen kan leda till att barnet bland annat utvecklar sin språkliga förmåga, sitt ordförråd och sin känsla för omvärlden. Några vårdnadshavare nämner att det inte enbart är den språkliga förmågan som utvecklas vid högläsningen utan även den kommunikativa och kognitiva förmågan. De uttrycker även att högläsningen bidrar till att den lingvistiska intelligensen och identitetsutveckling möjliggörs vid tillfället. I de hem där man inte samtalar om det lästa saknas intresse från barnet eller så används aktiviteten endast vid läggning där barnet hinner somna innan boken är slut. Majoriteten av hemmen ser högläsningen som ett underhållande inslag i vardagen där glädje och gemenskap blandas med lärandemöjligheter och diskussioner om det lästa. Ibland kopplas även högläsningen ihop med det barnen lär sig i skolan. Det framkommer i empirin att högläsningen inte ska vara en påtvingad aktivitet då vårdnadshavare uttrycker att det finns en rädsla för att glädjen i läsningen ska försvinna om barnet blir tvingad till aktiviteten.

5 Diskussion

I det här kapitlet kommer studiens resultat och metod att diskuteras. I avsnitt 5.1 diskuteras resultatet och en slutsats kommer dras. I avsnitt 5.2 diskuteras de valda metoderna och studiens reliabilitet och validitet. Avslutningsvis föreslås idéer om framtida forskning i avsnitt 5.3.

5.1 Resultatdiskussion

Syftet med studien var att få en fördjupad kunskap om hemmets högläsningssvanor. För att kunna uppnå syftet skapades tre forskningsfrågor som även kommer att användas som rubriker i kapitlet nedan. Detta för att underlätta för läsaren.

5.1.1 I vilken utsträckning sker högläsningen i hemmet hos elever i åtta F–3-klasser?

Resultatet visar att alla hem förutom ett använder högläsning som en återkommande aktivitet. Enligt Von Baumgarten-Lindberg m.fl (2012, 24 april) är det endast 35 % av vårdnadshavarna som dagligen läser för sina barn och andelen läsande vårdnadshavare har därmed minskat sedan år 2003. Om vi jämför vår studies resultat med författarnas finns en markant skillnad i andelen hem där läsning förekommer då det i vår studie sker i nästan alla hem. Dock fanns det ett bortfall på 62 % av studiens urval och vårt resultat hade troligtvis sett helt annorlunda ut om alla 225 hem hade svarat på enkäten. Bortfallet får oss att fundera på om de som inte svarat skiljer sig på något vis från gruppen som svarat. Våra tankar dras mot att det finns en risk för att de icke medverkande i studien är en grupp som inte högläser hemma. Hur gärna vi än vill kommer vi dock aldrig få reda på om så är fallet och därför kommer ingen större vikt läggas vid bortfallet i den fortsatta diskussionen.

5.1.2 Hur sker högläsning i hemmet hos elever i åtta F–3-klasser?

Hur högläsningen sker ser olika ut men i de flesta fall förekommer den i sängen eller i soffan på kvällen. Resultatet tyder på att även om högläsning används vid läggning är vårdnadshavarna medvetna om de olika fördelar som högläsningen för med sig då majoriteten av hemmen även samtalar om det lästa. Enligt Dominikovic´ m.fl (2006, s. 19) sker en språklig utveckling hos barnet genom att läsningen till exempel kan skapa samtal om textens innehåll. Genom att barnet i samspel med en vuxen kan skapa dialoger och diskussioner om bokens innehåll utvecklas även barnets kommunikativa förmåga. Resultatet skulle därför

kunna innebära att vårdnadshavarna medvetet vill ge sitt barn möjlighet till att utveckla sitt språk utöver den utveckling som sker i skolan. Något som dock inte framgår av studiens resultat är huruvida barnet tar till sig av läsningen på ett sätt som ger barnet möjlighet till utveckling. Lundberg (2006, s. 75) menar att även om den vuxne använder högläsning som en möjlighet till att barnet ska utveckla sin språkliga förmåga betyder det inte automatiskt, trots den vuxnes välvilja, att en utveckling sker. Författaren menar vidare att om barnet vid högläsningen inte tar till sig av aktiviteten möjliggörs inte heller någon utveckling. Å andra sidan framkom det inte heller i studiens resultat att de vuxna upplevde ett bristande engagemang hos barnet.

Resultatet visar att det oftast är på både den vuxnes och barnets initiativ som högläsningen sker och val av bok sker också tillsammans i många hem. Enligt Liberg (2010, s. 91) blir en läsande vuxen i hemmet en positiv faktor till att barnet vill läsa mer. Författaren menar att det blir av stor vikt att som vuxen kunna inspirera barnet till att läsa, genom att själv göra det. Det skulle kunna innebära att vårdnadshavarnas attityd till läsning har överförts till barnet, då en vuxen som själv inte uppskattar att läsa troligtvis inte skulle ha börjat med högläsning och därmed inte fått sitt barn intresserad heller. Resultatet visar att det inte enbart är den vuxne i hemmet som läser utan att barnet läser i nästan lika stor utsträckning. Chambers (2011, s. 68) menar att ett möte med texter som är på en högre nivå än den egna, kan leda till att en inre motivation skapas. Resultatet skulle därför kunna betyda att vårdnadshavarnas högläsning har lett till att barnet själv inspirerats till läsning och därför också är den som ibland högläser. Dominikovic´ m. fl (2006, s. 19) menar att en vuxens inställning omedvetet avspeglas till barnet. Författarna menar vidare att om vårdnadshavaren har en positiv attityd till läsning är det också den attityd som förmedlas till barnet. Resultatet kan därför ses som att en vårdnadshavare som har en positiv attityd blir en förebild som barnet vill härma. Det skulle också kunna betyda att högläsningen blir en aktivitet som lever kvar i hemmet under en längre tid än om barnet inte hade visat samma intresse.

Resultatet visar att hur länge högläsningen sker varierar men att den oftast varar i 10–20 minuter. Enligt Von Baumgarten-Lindberg m.fl (2012, 24 april) har lästiden från år 1983 sjunkit från att ske i en halvtimme till att år 2003 ske i en kvart. Vårt resultat skiljer sig inte anmärkningsvärt från författarnas. I vårt resultat sker dock högläsningen i vissa fall i mer än 10–20 minuter. Resultatet kan därför betyda att lästiden inte har fortsatt sjunka jämfört med mätningarna från år 2003.

5.1.3 Vilken inställning har vårdnadshavare till elever i åtta F-3-klasser till högläsning?

Resultatet visar att majoriteten av vårdnadshavarna har en positiv inställning till högläsning då läsningen i många fall sker på hemmets initiativ. Det framgår av resultatet att högläsning i många fall kopplas samman med positivt laddade ord så som glädje, gemenskap och mys. Chambers (2011, s. 25 f.) menar att en positiv inställning där läsning förknippas med glädje kan leda till att högläsningstillfället kommer förknippas med samma känsla. Resultatet skulle därför kunna innebära att den positiva inställningen till läsning är det som skapar de högläsningstillfällena som för vuxna och barn samman och därmed skapar värdefulla stunder. Dock sker inte högläsning frivilligt i alla hem då det sker på skolans initiativ genom läsläxa. Det framgår av resultatet att det i dessa hem inte förekommer någon frivillig högläsning för nöjets skull utan högläsning ses i dessa fall som något som vårdnadshavaren är pliktskyldig till. Enligt Chambers (2011, s. 25 f.) kan en läsning som är påtvingad leda till att utbytet av aktiviteten inte blir särskilt stort. I de hem där högläsning enbart förekommer på grund av läsläxa nämns inte samma positiva ord som i de hem där högläsningen är frivillig. Resultatets skulle därför kunna betyda att vårdnadshavares inställning inte blir lika positivt om högläsningen är något som de tvingas att göra.

Det framkommer av resultatet att en del vårdnadshavare som enbart använder högläsning vid läsläsning upplever att frivillig högläsning som exempelvis sker i samband med läggning endast är till för yngre barn. Enligt Fast (2008, s. 90) händer det att högläsningen väljs bort för att ge utrymme åt andra aktiviteter, även om vårdnadshavare värdesätter läsningen. Resultatet skulle kunna betyda att den positiva inställning som eventuellt funnits hos vårdnadshavarna när barnen var yngre inte nödvändigtvis måste ha blivit en negativ inställning, utan att aktiviteten i sig har prioriterats bort för att ge plats åt andra aktiviteter. Å andra sidan nämner vårdnadshavarna inte några positivt laddade ord så som exempelvis gemenskap, när högläsningen enbart sker på skolans initiativ. Resultatet skulle därför kunna betyda att vårdnadshavarnas inställning till aktiviteten inte upplevs vara lika positiv som när högläsningen sker frivilligt.

Resultatet visar att vårdnadshavare är medvetna om att högläsning ger möjlighet till utveckling inom många olika områden, som till exempel utökat ordförråd. Detta framkommer eftersom många vårdnadshavare nämnt att de stannar upp i läsningen för att diskutera nya ord, prata om handlingen och för att reda ut sådant som barnet funderar över. Brannon och Dauksas (2012, s. 12 ff.) menar att vårdnadshavares engagemang vid högläsningstillfället, där

de ställer frågor om det lästa, kan bidra till att barn utökar både sitt ordförråd och sin språkliga förmåga. Resultatet skulle därför kunna betyda att vårdnadshavare som är medvetna om högläsningens effekter på språkutvecklingen och som ser högläsning som ett tillfälle för barnet att utvecklas har en positiv inställning till aktiviteten.

Resultatet visar att en del vårdnadshavare är insatta i vad barnen undervisas om i skolan och medvetet lånar böcker till högläsning som berör samma ämnen. Skolverket (2018, s. 7) skriver att skola och hem ska samverka för att på bästa sätt kunna ge barnet de förutsättningar som behövs för att skapa utvecklingsmöjligheter. Resultatet skulle därför kunna innebära att dessa vårdnadshavare har en ansvarstagande inställning till barnets möjlighet till utveckling och därför också ser högläsningen som en del i det ansvaret, för att ge barnet möjlighet att fördjupa sina kunskaper inom olika ämnen och befästa kunskapen de kommer i kontakt med i skolan.

Resultatet visar att vårdnadshavare är medvetna om att högläsningen kan användas som ett tillfälle att utveckla känslor för sina medmänniskor. Det framkommer även av resultatet att vårdnadshavarna upplever att litteraturen tillåter barnen att erfara andra kulturer och livsåskådningar som de annars inte skulle mött. Skolverket (2018, s. 257 f.) skriver att människan ges möjligheten att utveckla känslor och tankar genom språket och för att förstå sin omvärld blir språket ett viktigt verktyg. Resultatet kan därför innebära att vårdnadshavarna är medvetna om skolans mål och att de genom samverkan med skolan väljer att ta ansvar och ge sitt barn möjligheter till att utvecklas.

5.1.4 Resultatets betydelse

Studiens resultat visar att majoriteten av alla medverkande på ett eller annat sätt använder högläsning i hemmet. Om resultatet fick genomslag skulle det i skolans värld kunna innebära att lärare kan bemöta eleverna på ett sätt där de tar vara på elevernas vanor kring högläsning och utvecklar sin undervisning utifrån detta. Medvetenheten om hemmets högläsningssvanor skulle kunna innebära att lärare kan ta skolans högläsning till en ny nivå genom att utgå från elevernas tidigare erfarenheter. Studiens resultat har därmed en betydelse för verksamma lärare. Resultatets genomslag skulle kunna innebära att lärare, utifrån sin elevgrupp använder högläsning på ett sätt som bemöter eleverna utifrån vilka erfarenheter de har med sig hemifrån. Vetskapen om hemmets högläsningssvanor skulle därmed kunna hjälpa lärare att utifrån elevernas bakgrund skapa utvecklingsmöjligheter.

5.2 Metoddiskussion

Det syfte och de forskningsfrågor vi utformade för denna studie gjorde att vi ganska snabbt beslutade att använda en webbaserad enkät som datainsamlingsmetod. Eftersom vi inte använt metoden tidigare medförde det att vi lärde oss mycket om för- och nackdelar med metoden. Vi tänkte att metoden skulle leda till att många informanter skulle välja att svara på enkäten på en gång då samhället är så digitaliserat. I efterhand har vi lärt oss att det inte alltid blir som man har tänkt sig. Det gick flera dagar utan att vi fick in några svar alls. Det fick oss att fundera på vad vi kunde göra för att få fler informanter att delta. Vi lärde oss att även om vi som forskare inte ville upplevas som tjatiga, så krävs fler påminnelser än vad vi först trodde. Vi har i efterhand lärt oss att vi borde ha bortsett mer från informanternas uppfattningar om oss och borde ha skickat ut ännu fler påminnelser än vad vi faktiskt gjorde för att öka svarsfrekvensen mer. Som en sista åtgärd för att öka svarsfrekvensen valde vi att dela ut enkäten i pappersform. Eftersom relativt många vårdnadshavare valde att fylla i pappersenkäten har vi nu i efterhand kommit till insikt att vi borde ha lämnat ut pappersenkäten i samband med att den webbaserade enkäten skickades ut, då fler informanter hade fått möjlighet att från början svara antingen via internet eller via den fysiska enkäten.

Av 225 hem var det 86 som svarade på enkäten. Av de medverkande svarade 85 hem att de använder högläsning på ett eller annat sätt. Vi är medvetna om att en enkät utformad på ett sätt som hade riktat sig mer till icke läsande hem kanske hade ökat antalet svaranden som inte högläser. Vi ville dock inte på något vis få vårdnadshavare att känna sig otillräckliga för att de inte högläser hemma och valde därför att göra en neutral enkät som både läsande och icke läsande vårdnadshavare kunde ta del av. Vi anser därför att enkäten var rätt utformad för studiens syfte.

Efter genomförd studie har vi lärt oss att nya perspektiv alltid dyker upp och att det inte är möjligt att undersöka allt. Vi märkte under studiens gång att vår enkät inte gav svar på huruvida barnet utvecklar till exempel sin språkliga förmåga genom högläsningen eller inte. Vi kom till insikten att även om vi var intresserade av ett sådant resultat var vi tvungna att lägga fokus på studiens syfte och forskningsfrågorna för att resultatet skulle bli relevant.

5.3 Framtida forskning

Syftet med studien var att fördjupa kunskapen om hemmets högläsningssvanor. De medverkande i studien gav oss i enkäten en bild av att högläsning är något som uppskattas av både vuxna och barn. Den vetskapen fick oss att fundera kring hur en framtida forskning skulle kunna se ut. Vi kom fram till att det skulle vara intressant att forska vidare om barns perspektiv och på hur de upplever högläsning. Vad tycker barn om aktiviteten? Finns någon skillnad på upplevelsen av högläsning hemma eller i skolan? Värdesätter barn samtalet kring det lästa? En annan ingång skulle kunna vara att undersöka ur ett genusperspektiv, skiljer sig åsikterna för högläsning flickor och pojkar emellan?

Referenser

- Bjar, L., & Liberg, C. (2010). Språk i sammanhang. I L. Bjar & C. Liberg. (Red.). *Barn utvecklar sitt språk*. (s. 17–28). Lund: Studentlitteratur.
- Brannon, D., & Dauksas, L. (2012). Studying the Effect Dialogic Reading has on Family Members' Verbal Interactions During Shared Reading. *SRATE Journal*, 12(2), 9–20.
- Chambers, A. (2014). *Böcker inom och omkring oss*. Stockholm: Gilla böcker.
- Csanadi, S., & Nejman, L. (2018). *Hur högt läser du? – En kvalitativ studie om högläsning i årskurs F–3 och dess pedagogiska syfte*. [Opublicerat manuskript] Mälardalens Högskola. Akademin för utbildning, kultur och kommunikation.
- Dahlgren, L., & Johansson, K. (2009) Fenomenografi I Fejes A. & Thornberg (Red). *Handbok i kvalitativ analys* (s. 122–135). Stockholm: Liber.
- Den finlandssvenska läsambassadören. (u.å). *Här samlar vi roliga och tänkvärda citat om läsning som du kan använda när du vill diskutera läsning i olika sammanhang*. Hämtad 2018-12-03 från <https://www.lasambassadoren.fi/sve/metoder/citatsamling/>
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (Fjärde upplagan). Lund: Studentlitteratur.
- Dominković, K., Eriksson, Y., & Fellenius, K. (2006). *Läsa högt för barn*. Lund: Studentlitteratur.
- Fast, C. (2008). *Literacy: i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur.
- Frost, J. (2002). *Läsundervisning: Praktik och teorier*. Stockholm: Natur och kultur.
- Hultgren, F. (2017). *Läsande förebilder*. Hämtad 2018-11-21 från <http://hb.diva-portal.org/smash/get/diva2:1173301/FULLTEXT01.pdf>

- Jönsson, K. (2007). *Litteraturarbetets möjligheter – en studie av barns läsning i årskurs F-3* (Doktorsavhandling, Malmö studies in educational sciences No. 33). Malmö: Holmbergs. Hämtad 2018-11-14 från <http://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/4089/?sequence=1>
- Liberg, C. (2010). Möten i skriftspråket. I L. Bjar & C. Liberg. (Red.). *Barn utvecklar sitt språk*. (s. 215–237). Lund: Studentlitteratur.
- Liberg, C. (2010). Samtalskulturer – samtal i utveckling. I L. Bjar & C. Liberg. (Red.). *Barn utvecklar sitt språk*. (s. 77–100). Lund: Studentlitteratur.
- Lundberg, I. (2006). Early language development as related to the acquisition of reading. *European Review*, 14(1), 65–79.
- Myrberg, M. (2003). *Att skapa konsensus om skolans insatser för att motverka läs- och skrivsvårigheter*. Stockholm: Lärarhögskolan Stockholm. Hämtad 2018-11-15 från <http://www.kodknackarna.se/wp-content/uploads/2011/04/konsensus2003.pdf>
- Nationalencyklopedin. (u.å). *Högläsning*. Hämtad 2018-12-03 från <https://www-ne-se.ep.bib.mdh.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/högläsning>
- Patel, R., & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning* (Fjärde upplagan). Lund: Studentlitteratur.
- Samuelsson, S., Byrne, B., Quain, P., Wadsworth, S., Corley, R., DeFries, J.C. et al. (2005). Environmental and Genetic Influences on Prereading Skills in Australia, Scandinavia, and the United States. *Journal of Educational Psychology*, 97(4), 705–722.
- Skolverket. (2018). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (reviderad 2018)*. Hämtad 2018-11-14 från https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf3975.pdf?k=3975
- Trost, J., & Hultåker, O. (2016). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

- Von Baumgarten-Lindberg, M, Reslegård, E, Ekström, S & Larsson, U. (2012, 24 april).
Sagostunden som försvann. *Dagens Nyheter*. Tillgänglig: <https://www.dn.se/dn-bok/sagostunden-som-forsvann/?variantType=large>
- Webbenkäter. (2018). *Skapa din enkät*. Hämtad 2018-11-19 från
<https://www.webbenkater.com/>
- Wedin, Å. (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund:
Studentlitteratur.

Bilaga 1 - enkätfrågor

Högläsningens vanor i hemmet

Ringa in det alternativ som passar bäst.

1. I vilken klass går ditt barn?

Förskoleklass   Åk1   Åk2   Åk3

2. Förekommer högläsning i hemmet?

Ja   Nej

3. Om ja, varför?

4. Om nej, varför inte?

5. Vem är det som högläser?

Jag själv eller annan vuxen   Mitt barn   Ett syskon   Annat:

6. När sker högläsningen? Fler svarsalternativ är möjliga

Morgon   Förmiddag   Eftermiddag   Kväll   Annat:

7. Hur länge brukar högläsningen vara?

1-10 min   10-20 min   20 min eller mer   Vi läser inte

8. Var sker högläsningen? Fler svarsalternativ är möjliga

I sängen   I soffan   Vid köksbordet   Annat:

9. På vems initiativ sker högläsningen?

Mitt   Mitt barns   Bådas   Vi läser inte   Annat:

10. Vem väljer vad som ska läsas?

Jag eller annan vuxen   Mitt barn   Både jag och mitt barn   Ett syskon
Vi läser inte   Annat:

11. Vilken typ av bok används?

Fysisk bok   Ljudbok   Båda   Vi läser inte

12. Om ni högläser, samtalar ni om bokens innehåll?

Ja   Nej

13. Om ja, på vilket sätt?

14. Om nej, varför inte?

15. Övriga kommentarer om högläsning? Finns det något du vill tydliggöra kring högläsningen i hemmet som inte framkom i enkäten?

Bilaga 2 – missivbrev

Information om högläsningssvanor

Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning.

Hej vårdnadshavare!

Vi är två lärarstudenter som läser vår sjätte termin på utbildningen Grundskolelärare med inriktning F-3 på Mälardalens högskola. Vi skriver nu vår första uppsats och har valt att rikta in oss på högläsning. Syftet med arbetet är att fördjupa kunskaper om hur man som vårdnadshavare till barn i åldrarna 6–9 använder högläsning i hemmet. Vi tycker att det är ett intressant ämne och är därför nyfikna på hur det ser ut i hemmen.

Undersökningen är i form av en internetbaserad enkätundersökning där samtliga vårdnadshavare med elever på [REDACTED] eller [REDACTED] tillfrågas om att delta. Eftersom [REDACTED] är [REDACTED] kändes det naturligt att utgå från den för att samla in material. Enkäten tar ungefär 5–10 minuter att besvara. Alla svar kommer vara anonyma och ingen mer utöver oss kommer få tillgång till svaren. Svaren kommer sparas under den tid vårt arbete fortgår och kommer därefter raderas.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du har rätten att när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering och utan några negativa konsekvenser för dig.

Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Mälardalens högskola som i sin slutversion läggs ut på databasen DiVA.

Vi hoppas att du kan ta dig tid och hjälpa oss i vårt arbete. Tack på förhand!

Ansvariga för undersökningen:

Linn Nejman, 0703912138, linn16003@stundet.mdh.se

Susanne Csanadi, 0739564303, sci13001@student.mdh.se

Handledare: Magnus Jansson, 021-101318, magnus.jansson@mdh.se

Ytterligare upplysningar lämnas av klasslärare

Ort/datum

Bilaga 3 - intervjufrågor

1. Vad för typ av bok väljer du eller ditt barn? Varför väljer ni så?
2. Inbjuder ert hem till läsning? Om ja, på vilket sätt? Om nej, varför inte?
3. Vad tror du att högläsningen har för påverkan för ditt barn på längre sikt?
4. Tycker du att högläsningen bidrar till att ditt barn utvecklar sin kommunikativa förmåga? På vilket sätt? Om nej, varför inte?
5. Upplever du att högläsningen kan bidra till att ditt barn utvecklar sin identitet och sina tankar? På vilket sätt? Om nej, varför inte?
6. Upplever du att högläsningen har påverkat ditt barns egna läsning? På vilket sätt?
7. Har era högläsningrutiner alltid sett likadana ut eller har de förändrats på något vis?
8. Tror du att högläsningen kan bidra till mer än bara den språkliga utvecklingen? På vilket sätt? Om nej, varför inte?
9. På vilket sätt tycker du att högläsningen påverkar ditt barns skolgång?
Positivt/Negativt?
10. Läser du själv? Om ja, upplever du att det har en inverkan på ditt barns inställning till läsning?
11. Om ditt barn inte vill läsa en dag/kväll, gör ni det i alla fall? Varför/Varför inte?